

МІНІСТЕРСТВО ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

Мінцифри

ДИРЕКТОРАТ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

вул. Ділова, 24, м. Київ, 03150, тел. (044) 207-17-39 E-mail: khaleeva@thedigital.gov.ua

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

Вадиму Кобякову

[foi+request-96092-](mailto:foi+request-96092-76db9b93@dostup.pravda.com.ua)

76db9b93@dostup.pravda.com.ua

Міністерство цифрової трансформації України за результатами розгляду в межах компетенції Вашого запиту на інформацію від 21 листопада 2021 року щодо відмінностей кваліфікованого електронного підпису від електронного цифрового підпису повідомляє.

1. Нормативно-правовий акт, що вносить відмінність «кваліфікованого електронного підпису» (КЕП) від «електронного цифрового підпису» (ЕЦП)?

З метою імплементації положень Директиви № 1999/93/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 грудня 1999 року про електронні підписи, що застосовуються в межах Співтовариства (далі – Директива № 1999/93/ЄС), було прийнято Закон України від 22 травня 2003 року № 852-IV «Про електронний цифровий підпис», який визначав правовий статус електронного цифрового підпису та регулював відносини, що виникали при використанні електронного цифрового підпису.

Проте Директиву № 1999/93/ЄС було скасовано у зв'язку з прийняттям Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 910/2014 від 23 липня 2014 року про електронну ідентифікацію та довірчі послуги для електронних транзакцій на внутрішньому ринку та про скасування Директиви 1999/93/ЄС (далі – Регламент № 910/2014).

Для наближення українського законодавства до положень Регламенту № 910/2014 було прийнято Закон України від 05 жовтня 2017 року № 2155-VIII «Про електронні довірчі послуги», який визначає правові та організаційні засади надання електронних довірчих послуг, у тому числі транскордонних, права та обов'язки суб'єктів правових відносин у сфері електронних довірчих послуг, порядок здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг, а також правові та організаційні засади здійснення електронної ідентифікації.

У зв'язку з набранням чинності Законом України «Про електронні довірчі послуги» 07 листопада 2018 року втратив чинність Закон України «Про електронний цифровий підпис».

ДОКУМЕНТ СЕД МІНЦИФРИ АСКОД

Підписувач Халеева Анастасія Петрівна
Сертифікат 58E2D9E7F900307B0400000E5723000A3508B00
Дійсний з 12.11.2020 0:00:00 по 12.11.2022 0:00:00

1/10-11-545-2021 від 23.11.2021

З огляду на зазначене використання електронного цифрового підпису та кваліфікованого електронного підпису не зіставляється в законодавстві, а врегульовано різними нормативно-правовими актами, один з яких на сьогодні втратив чинність.

Слід зауважити, що відповідно до пунктів 5, 6 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» електронний цифровий підпис та посилений сертифікат відкритого ключа, що його підтверджує, видані відповідно до вимог Закону України «Про електронний цифровий підпис» до набрання чинності цим Законом, використовуються користувачами електронних довірчих послуг, кваліфікованими надавачами електронних довірчих послуг, які продовжують їх обслуговувати, відповідно як кваліфікований електронний підпис та кваліфікований сертифікат електронного підпису до закінчення строку дії посиленого сертифіката відкритого ключа, але не пізніше двох років з дня набрання чинності цим Законом. Електронні дані з накладеним електронним цифровим підписом, який підтверджено з використанням посиленого сертифіката відкритого ключа, визнаються після набрання чинності Законом України «Про електронні довірчі послуги» електронними даними із створеним кваліфікованим електронним підписом, але не пізніше двох років з дня набрання чинності цим Законом.

Враховуючи викладене, термін «електронний цифровий підпис» не відповідає законодавству у сфері електронних довірчих послуг, а нормативно-правові акти, що його містять, приводяться у відповідність до термінології, запровадженої Законом України «Про електронні довірчі послуги».

Так, у Верховній Раді України зареєстровано 4 законопроекти, якими пропонується внести зміни до близько 80 законодавчих актів, в тому числі, з метою забезпечення застосування нового понятійного апарату, запровадженого у зв'язку з прийняттям Закону України «Про електронні довірчі послуги» (№ 6085 від 23 вересня 2021 року; № 6086 від 23 вересня 2021 року; № 6097 від 24 вересня 2021 року; № 6173 від 12 жовтня 2021 року).

2. Нормативно-правовий акт, що вносить наявність пріоритету застосування «кваліфікованого електронного підпису» (КЕП) на відміну від «електронного цифрового підпису» (ЕЦП) як в загальних правовідносинах, а також в окремих сферах суспільних відносин?

Відповідно до частини першої статті 7 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» оригіналом електронного документа вважається електронний примірник документа з обов'язковими реквізитами, у тому числі з електронним підписом автора або підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги».

Водночас частиною третьою статті 15 Закону України «Про електронні довірчі послуги» встановлено, що використання кваліфікованих електронних підписів та печаток забезпечує високий рівень довіри до схем електронної ідентифікації. Використання удосконалених електронних підписів та печаток забезпечує середній рівень довіри до схем електронної ідентифікації.

Так, згідно з пунктами 23, 44 частини першої статті 1 зазначеного Закону:

кваліфікований електронний підпис – удосконалений електронний підпис, який створюється з використанням засобу кваліфікованого електронного підпису і базується на кваліфікованому сертифікаті відкритого ключа;

удосконалений електронний підпис – електронний підпис, створений за результатом криптографічного перетворення електронних даних, з якими пов'язаний цей електронний підпис, з використанням засобу удосконаленого електронного підпису та особистого ключа, однозначно пов'язаного з підписувачем, і який дає змогу здійснити електронну ідентифікацію підписувача та виявити порушення цілісності електронних даних, з якими пов'язаний цей електронний підпис.

Крім того, кваліфікований електронний підпис має таку саму юридичну силу, як і власноручний підпис, та має презумпцію його відповідності власноручному підпису (частина четверта статті 18 Закону України «Про електронні довірчі послуги»).

Слід зауважити, що відповідно до частини другої статті 2 зазначеного Закону Законами України можуть встановлюватися особливості правового регулювання надання електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації в певних сферах суспільних відносин.

3. Нормативно-правовий акт, що вносить праву органу державної влади заперечувати юридичну силу електронного документу, що підписаний громадянином України за допомогою «електронного цифрового підпису» (ЕЦП)?

Згідно з частинами першою – третьою статті 8 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» юридична сила електронного документа не може бути заперечена виключно через те, що він має електронну форму. Допустимість електронного документа як доказу не може заперечуватися виключно на підставі того, що він має електронну форму. Електронний документ не може бути застосовано як оригінал: свідоцтва про право на спадщину; документа, який відповідно до законодавства може бути створений лише в одному оригінальному примірнику, крім випадків існування централізованого сховища оригіналів електронних документів; в інших випадках, передбачених законом.

Водночас електронний підпис чи печатка не можуть бути визнані недійсними та позбавлені можливості розглядатися як доказ у судових справах виключно на тій підставі, що вони мають електронний вигляд або не відповідають вимогам до кваліфікованого електронного підпису чи печатки (частина третя статті 18 Закону України «Про електронні довірчі послуги»).

Слід зауважити, що відповідно до частини сьомої статті 17 зазначеного Закону результати надання кваліфікованих електронних довірчих послуг повинні визнаватися в усіх державних установах та іншими користувачами цих послуг.

Звертаємо увагу на те, що згідно з підпунктами 1, 3 пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 03 березня 2020 року № 193 «Про реалізацію експериментального проекту щодо забезпечення можливості використання удосконалених електронних підписів і печаток, які базуються на кваліфікованих сертифікатах відкритих ключів»:

удосконалені електронні підписи чи печатки, які базуються на кваліфікованих сертифікатах відкритих ключів, можуть використовуватися користувачами електронних довірчих послуг для здійснення електронної взаємодії, електронної ідентифікації та автентифікації фізичних, юридичних осіб і представників юридичних осіб у разі, коли законодавством передбачено використання виключно кваліфікованих електронних підписів чи печаток (засобів кваліфікованого електронного підпису чи печатки, кваліфікованих електронних довірчих послуг) або засобів електронної ідентифікації з високим рівнем довіри, крім визначених винятків;

результати надання електронних довірчих послуг, пов'язаних із створенням, перевіркою, підтвердженням та зберіганням удосконалених електронних підписів чи печаток, які базуються на кваліфікованих сертифікатах відкритих ключів, визнаються органами державної влади, органами місцевого самоврядування, а також іншими особами, які надають електронні публічні (зокрема адміністративні) послуги, та користувачами електронних довірчих послуг.

4. Нормативно-правовий акт, що вносить зміни до Закону України «Про звернення громадян», що вносить зміни до Закону України «Про електронні довірчі послуги» (ЕДП) та вимагати від громадянина України подання звернення підписаного «кваліфікованим електронним підписом» (КЕП)?

Відповідно до частин шостої, сьомої статті 5 Закону України «Про звернення громадян» письмове звернення надсилається поштою або передається громадянином до відповідного органу, установи особисто чи через уповноважену ним особу, повноваження якої оформлені відповідно до законодавства. Письмове звернення також може бути надіслане з використанням мережі Інтернет, засобів електронного зв'язку (електронне звернення). У зверненні має бути зазначено прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання громадянина, викладено суть порушеного питання, зауваження, пропозиції, заяви чи скарги, прохання чи вимоги. Письмове звернення повинно бути підписано заявником (заявниками) із зазначенням дати. В електронному зверненні також має бути зазначено електронну поштову адресу, на яку заявнику може бути надіслано відповідь, або відомості про інші засоби зв'язку з ним. Застосування електронного цифрового підпису при надсиланні електронного звернення не вимагається.

**Директорка директорату
функціонального розвитку
цифровізації**

Анастасія ХАЛЄЄВА